

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvára a várba küldendők.

A szép művészetek méltatása és egybevetése főbb jellemeikben.

Közi V. Cs. J.

A szó- vagy beszéd-nyelv-művészet, mely által a költő, szónok és színész van hivatva az ember szellemiségében lecsöng értekt, felcöngözött s a kültermet behatásaival termékenyített eszmét úgy fejezni ki szóban, hangban és személyes cselekvésben, hogy az megindítva hasson azokra, kik olvassák, hallgatják és szemlélik s ezen hatás alatt az igaznak, szépnek és jónak szeretetére gyuladozva erkölcsi és szépsézet érzéköket, emelkedni érezzék magukban: legfőbb értékét az eszmei tartalomban bírja, melyet az emberi szó akár csak néma betűkben, akár érthető hangokban is magában foglal s szellemies folyékonyaságával az emberi szellemmel egyesít, oly egyszerűen, oly világosan, oly könnyen eszközölheti földadatának megoldását, mint azt a szép-művészet más két főága nem eszközölheti; azért mondjuk, hogy az emberi szó- és hangnál, — ha abban eszme és érzés nyilatkozik, nincs hatályosabb és előnyösebb művészi ág. A másik művészet ágak mesterei kénytelenek a természet életműtlen országából venni s így — miként főnebb is erintők — saját „én”-jökön kívül eső tárgyakon feltüntetni azt mit az emberi szó-művészet önmagában a művészen oly sikeresen személyesít meg.

S itt van helyén megemlíteni az élő szó és néma betűk eszmei közlése közt levő különbséget is. Mely az emberi szónak a holt betűk fölötti előnyét elvitáztatlanul részünkre szavazza meg. Mert nem is szükséges azt bizonyítani, hogy az élőszóval működő emberi beszéd, a néma betűk által eszközölt beszélgetésnél mennyivel hatályosabb; de nem szabad felednünk az utóbbi előnyét sem az előbbié mellett, mely abban áll, hogy míg az élő emberi szó elhangzik a beszélő ajkainak elnémulásával, addig a holt betűkbe zárt eszmék századokig fönmaradnak, ama régi közmondás szerint: Verba volant, scripta manent. S épen ez azon jelenség az emberi élő szó művészetében, mely miatt a zenével együtt megelőztetik a többi művészetek által.

És ha most a zenét **teszrük hasonlatba** az emberi hanggal, ennek **ama fölötti előnye és hátránya** épen

ugy ki fog tűnni, miként azt az előszó és holt betű közt látók. — A zenész csak hangokkal működik; csupa zengés, hangzás, pengés, csengés működésének eredménye, minden eszme, határozott és érthető gondolat kifejezése nélkül, s minden művésziessége a hangok egybeolvadása es teljes összhangjában érvényesül.

A zene az érzelmek országában hódít, s a lélek váltakozó hangulatai fölött uralkodik a nélkül, hogy csak egyetlen egyszerű eszmét oly világosan és érthetően kifejezhetne, miként azt az emberi hangszónak sikerül megtennie, hasonlóan a fénysugárhoz, melyet a nap magából kilövel. Hasonlít a zene a síró vagy nevető gyermekhez, ki még nem tud beszélni s örömet vagy fájdalmát csak homályos hangokon tudatja, a nélkül hogy megtudná határozottan mondani érthető szóval: hol fáj neki? s mi készíti mosolygó örömrre? Azért a hangok általi eszme- és érzelm nyilvánítás bármily kifejezésteljes és természetű legyen is: soha sem tudja helyettesíteni az emberi szót, még legegyszerűbb alakjában sem; s ha ezt tehetné akkor az ember eszméi és érzelmei közlésére, nem az értelmes szó beszédet, a tagolt s fogalmakból alkotott beszédnyelvet, hanem a hangot választotta volna, miként ez az állatoknál észrevehető. Azért az emberi énekhangnak is csak akkor van művészi és erkölcsi értéke, ha nemcsak érthetlen dudolásból, hanem érthető szavak elénekélése és értelmes kifejezéséből alakul. Valamint a zenehangszer művészi becsét és hatását még egyszer oly értékessé teszi az emberi ének érthető szóval kísért hozzájárulása.

Ebből határozottan következik az, hogy a zenének mindig segítségül kell hinnie az emberi nyelvet, ha legfőbb célját elakarja érni, s szóval meg kell neveznie azon zenedarabot, melyet eljátszik; s ha ezt nem teszi, csak érthetlen hangzavart fog maga után hagyni, melynek hatása alatt nem tudja az ember: miért örül? vagy miért busul?!... S mégis a zene korunkban igen önállóan lépik fel gyakran, mellözve az emberi szót és nyelvet; pedig ezek nélkül csak **kinzó gyönyört szül a hallgatóban, nem birván annak tünődő lelkét egy érthető és világosan felfogható eszmével megnyugtatni.**

Az emberi szellem nincs érzélgésre, hanem érte-

lemre alkotva, s az emberi lét földadata nem képzelgés sem folytonos álmódzás, — minő állapotba az érthetlenség zene által ringattatik. A puszta muzsika csak az állati természetet indítja meg; de az ember ennél többet kíván s ezen többet megadja neki a nyelvbeszéd, a szóművészet; azért az érzéki gyönyört nemhogy a szellemi fölé emelni, sőt még csak melléje helyezni sem lehet és nem szabad. S ennyiből a szó és zeneművészet közti viszonyt, egyiknek a másika fölötti értékét — könnyű megérteni.

A szép művészet három főosztálya szerint — miként ezt beosztani bátrak valánk — szükségesnek látszik ezen beosztás helyességének kimutatása; miért is a nagyjában érintett általános egybevetés után a z e m b e r i h a n g m ű v é s z e t r ől szólunk még valamit s azután a más két osztályról emlékezzünk meg röviden, fölemlítvén végezetül egy c odátalos segédművészetet.

Az emberi hangéneke nem egyéb, mint az ember fensőbbangru nyelvbeszédének emelkedettebb fokú nyilatkozata; melyben a dallamok egyes zöngéi az emberi szív érzelmei szerint váltakoznak s az emelkedés (arsis) és esés (thesis) rhytmusa által szabályozva nyelikényszerű jellegűket Szépen nyilatkozik erről: „a keresztény egyház ősi zenéje“ szerzője Bogisich Mihály nagy művében: „A szív minden egyes érzelme külön hangok által nyilvánítatik, oly hangok által, melyek azok szívében, kik azokat hallották, hason érzelmeiket keltene; ily szempontból tekintve az ének benső s egyedüli sajátos lényege egész nagyszerűségében tárul előnkbe, s megdönthetetlen igazság gyanánt állítjuk, miszerint az ének-művészet, minden művészetek közt a legszemélyesebb az ember benső érzelmeinek leg-hűbb s legáltalánosabb tolmácsa. A költészet, szónoklat és szerintünk a színészet is — a kebel azon érzelmeit tárja fel, melyek az ész által fölismerhetők; az ének egészen megfejtetlen titok- és sejtelemszerű érzelmeiket kelt s magyaráz, mintegy általános nyelv, melyet minden időben, a föld minden népe azonnal megért, s mely a műveltségi állapot különbsége nélkül a durva neveletlen vadonfi, mint a legműveltebb ember fölött ugyanazon hatalommal uralkodik!.

Egy művészet sincs az ember belsejével, annak tulajdonképi lényegével oly szorosan egybe forva, mint az ének. Ez az ember benső világából származik s közvetlenül rávonatkozik.

A természetes emberi hang minden más mesterséges módon előállított hang között csengés hajlékonyság s művelési képességénél fogva a legszebb és legmegragadóbb. Az emberi ének a hangszerek hangja fölött áll; mert az emberi torokban képződő hang után készültek az ősi időkben és készülnek jelen napjainkban is a különféle hangszerek s mert az ének szavakkal van egybefűzve melyek a zenébe lelket lehelnek s azt életre ébresztik.“

Az ének művészet szabályai minden időben, minden országban s minden emberre nézve egyenlők. Ős időktől fogva örömet és fájdalmát éneken nyilvánítja, az ember. — A népdal mint a mezők illatos virága mely egy éjen át bájait kifejti, s a nap első sugarát

egész egyszerű kedvességében üdörzli; melyről senki sem tudja ki ültette, ki öntözte, ki ápolta ajakról ajakra száll s a dal szárnyain hirdeti létét, míg eredetét és szerzőjét senki sem képes megnevezni. Nem hiában voltak mint iker testvérek már a görögöknél legrégebb időktől fogva ének és költészet — valamint mondhatnók: szónoklat és színészet — szorosan egybe forva. —

Ének, költészet, szónoklat, színészet négy édes testvér művészet; mindenik az ember benső világában születve, annak titkait tolmácsolva s eszközül ugyanazon közeget az emberi szót, arcot s általában az emberi élő személyt használva — méltan sorozhatók a szép művészetek első osztályába. Abban is megegyeznek e ymással, hogy csak bizonyos idő tartam lefolyása alatt fejthetik ki élő hangokban épüget mint olvasható jegyekben — művészetök tárgyát — összefüggésben érthetően, mi a második osztályról is érvenyes.

Költőileg szólva e négy művészet leginkább képes utánozni a természetet, annak változatos alakjait s mindennemű dallamait; a madarak énekét, a patak moraját, a szellő soháját, a lombok suttogását, a romok közt siró szél epedését; a pástor furulyáját, az orgona méltóságjeljes ömlengéseit; a harangok édes bus összhangját, a hegedű siró-nevető váltakozásait s mindezekhez érthető eszmét kapcsolva megszemélyesíti az élettelen tárgyakat is, míg a többi művészetekben mozdulatlan, élettelen, legsikerültebb alakban is csak halott marad minden élő alak s annak cselekvése. Mily merev és hideg a szobor az élve játszó színész alakja mellett! mily egyoldalú a festészet a költői nyelv ihletett szellemi tartalma mellett! mily zavart s eredménytelen hatású a hangszerek zaja az értelmes ének és szónoki beszéd mellett!... mily fárasztó, nehézkes homályos lelketlen és áttekinthetetlen a legnagyobb s remekebb épület a drámai szerkezet szakaszai s egymásután következő jelenetei mellett!.. Igen, mert az emberen kívül álló minden művészet csak árnyéka az emberben levő művészetnek s értéke is csak annyiban lehet mennyiben az emberre emelölög hat vissza. —

S itt meg kell emlékeznünk egy csodálatos segéd-eszköztől, mely mindhárom művészeti osztály anyagának felfogására, megkötésére, fönmaradására és tovább terjesztésére szolgál s ez nem más mint az írás, betű, hangjegy vagyis egy szóval kifejezve a r a j z. Külön művészeti ágnak tekintendők, ha nem látnók mindenik művészetnél segédkezni; de így sorozzuk a harmadik művészeti osztályba; mert a hangtalan anyag különböző vegyülete s alakulása által létesül. Ott áll az emberi gondolatnál, megelőzi annak hang általi kifejezést s mielőtt kimondaná a száj, már lekötí az eszmét papírra apró betűk, vonások, pontok rajzolata által!... Így lesi el a költő, szónok, színész képzelődését, föllengző illetettségét, elragadó entuziasmusát s nehogy mindezek drága lelki állapotok gyümölcsei már virágkorukban el illanjanak: betűjegyekbe rajzolja le azokat s így biztosítja fönmaradásukt késő századokig!... Nem kerüli el az ének és hangszer-

művészet mesterét sem, hangjegyek alakjaiban teszi rabjává a legédesebb hangokat, sőt apró, tüzszurdalásával is képes magát a gyors villant hatalmába keríteni s annak érthető jegyekben alakot adni.

Ott ül a festő ecsetének minden egyes szálán s majd vonások, majd pohtozások rajzolatát által segíti előre a művész alkotását! . . . Mintaképet tár a szórársz szeméi elé, hogy annak vonásaihoz alakítsa durva követ, vagy finom márványát! . . . Kisegíti az építész nehéz vállalatában, tervrajzot szolgáltatván neki, hogy óriási épületét bizton rakhassa össze s állandósuljon kombinációja! . . .

Szóval a rajzművészet oly segéd művészet, mely nélkül a többiek alig létesülhetnek s ha igen is; de a nélkül jobbra alaktalanul elenyésznek, elmulnak, mint tűnékeny fölleg az égen; mint hajó nyoma a sík tenger felületén, mint erdőbe kiáltott hang echoja, mint fölbredéskor a legszebb hajnali álomkép! . . .? Befejezésül ismételjük azon tételünket, hogy minden művészetnek Isten dicsőségére, a tiszta erkölcs eszményképének megjelenítésére s az emberi szív és ész művelődésére kell szolgálnia; mert mikor az egész természet Isten dicsóításában versenyez, illő volna e, hogy az ember önmagát dicsóitse, avagy szenvedélyeit istenitse?! Isten eszméje nélkül nincsen szép művészet! . . .

A „Matricula Copulatorum” vezetéséről.

— Tekintve a különböző domiciliummal bíró új házassokat. —

Mindenki előtt ismeretes, hogy egyházunk törvényei szerint valamely házasság mily renddel és módon keletkezik. Eljegyzés jegyvizsgá, előkészület a házasság szentségének felvételére, kihirdetések, az illetékeség megtartása, házassági akadályok távolléte, a trienti forma stb.: mind olyan dolgok; melyek a házasságnak érvényességére vagy törvényességére befolynak, s azért rendszeren eme szempontokból mind meg is tartandók. Ezek megtörténte után nem csak polgári törvényeink, hanem a trienti zsinat is megkívánja: „habeat parochus librum, in quo conjugum et testium nomina, diemque et locum contracti matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat”. Sess. 24. c. I. Ezzel a Matricula Copulatorum vezetése van megparancsolva. Ez anyakönyvvezetés kit kötelez — világos. Az illetékes parochus tartozik ezt tenni. Ki az illetékes parochus: szintén ismeretes. „Illetékes plebánosnak ugyanis azon lelkész tartatik, kinek plebániája területén vagy mindkét házassulandó, avagy egyike állandó vagy ideiglenes lakhelylyel bír.” (Kazaly Egyházjog. II. 516 1) E meghatározás szerint, ha mindkét házassulandónak domiciliuma ugyanazon plebánia területén van: nagyon természetes, hogy a Matricula vezetése egyenesen az illető plebánost kötelezi. De hátha a házassulandók külön plebániákhoz tartoznak: ki az anyakönyvvezetője? Bevett szokás szerint azon plebános, ki az esketést végrehajtotta. Az esketés pedig ily esetekben majd a vőlegény majd a menyasszony plebánosa által történik egyes országok vagy megyékben uralgó szokás szerint. Nálunk a menyasszony papja esketvén, az anyakönyvi bejegyzést is ez végzi.

És épen ezen eljárással szemben bátor, kodom azon kérdést feltenni: hogy a Matricula Copulatorummal összefüggő hivatalos ügyeknek irodailag könnyebb elintézhethetése érdekében nem volna e — czélszerűbb azon szokás életbe léptetése, hogy nem a menyasszony, hanem a vőlegény plebánosa vezeté a Matriculát?

Előre is kimondom, hogy czélszerűbb és helyesebb eljárás lenne. Állítasomat pedig következőkben igyekezem indokolni — megjegyezni kívánva azt is, hogy csak olyan házassulandókról szólok, kik mint pld. a földművesek a szó valódi értelmében állandó domiciliummal bírnak — :

I. Tudva levő, hogy a más plebániához tartozó menyasszony papjától megeskettetve — esketés után nem marad tovább annak illetékessége alatt, hanem elhagyva szülőegyházközségét férjéhez e z e b e költözik át; ennek domiciliuma lesz az övé: ennek papja lesz az övé, és minden egyházi és lelki ügyekben férje papjának tartozik illetékessége alá. S már most, midőn minden tekintetben megvált a nő előbbi papjától; s midőn valószínűleg gyermekei és unokái is férje falvában bírák domiciliumjokat, mi czélszerűség s mivel indokolható helyes eljárás rejlik abban, hogy később gyermekei s unokái vagy épen ő maga is sok családi peres vagy magán ügyekben is anyyira nevezetes anyakönyvi kivonatot a talán távol plebániában keresék, midőn, ha a férj plebániája anyakönyvébe jegyeztettek volna be — mennyivel könnyebben hozzá juthatnának? Semmi; mert az esketés által megszűnve minden kötelék, mely a nőt szülőegyházközségéhez fűzé: igen természetesnek tűnik fel, hogy azon okmány, mely eme nevezetes aktusról tanuskodik: ne ott keres tessék, hol ő többé nincs, hanem ott, hol ezentul tartózkodik — új honjában. E szerint elhagyva a menyasszony előbbi plebániáját s uiba lépve, előttem igen helyes eljárásnak tűnik fel, hogy azon hivatalos okmány, mely e változó ról tanuskodik, azon plebánia Matriculájába irassék, mely a nőt, mint új tagját kebelébe fogadta. A gyerekekről, midőn a keresztség által a ker. társadalom, s így a községnek is tagjává avattatik, papja hivatalos okmányt vesz fel a Baptisatoriumban. S midőn a menyasszony is épen a házasság által valamely új plebánia kötelékébe lépik: nem természetesnek tűnik-e fel, hogy az aktus is mint amaz hivatalosan ott konstatáltassék, hol ezentul ő tartózkodni fog még — nemzedékében is.

II. A menyasszony papja által tett anyakönyvi bejegyzés idővel a férje egyházközsége papjainak — sőt a férj- és nő utódainak is sok bajt és kellemetlenséget okozhat; eddig is okozott. Miért? Mert, különösen az egyszerű falusi emberek nem igen ismerve az anyakönyvek vezetését illető törvényeket, vagy szokást: ha pld. Extractus Copulatorumra van szükségük rendszeren ott keresik, hol a házassultak élnek, hallnak — tehát a férj falvában. Van eset rá, hogy sok — még felnőtt ember is nem tudja, hogy hívják anyját: tehát felmerülő esetben, hogy kívánhatjuk az ilyentől,

hogy mondaná meg melyik faluban esküdtek meg szülei vagy épen nagyapja és anyja? Az ily eljárás jellegzésére nagyon talál a következő adoma: egy cigány beállit a paphoz s kéri adná ki keresztelő levelét. Az öreg ur egész szolgálati készséggel hozzá ül az anyakönyvhöz s több óráig keresi a cigány születési évét, de minden eredmény nélkül. Segítségül hívja a káplárt is, s mindketten újból neki esnek az anyakönyvnek, de hosszas kutatás után is kérelmező megkeresztelésének semmi nyoma:

Ekkor eszébe jut a papnak kérdezni a cigánytól, De talán nem is itt születél?

Nem tudom kirem alásan — felel a cigány — de ha igen is: mért menjek tovább, mikor tisztelendé atyásága is csak olyan pap, mint a többé.

Ha egészen nem is ilyen, de hasonló esetek a Matricula Copulatorum körül is fordulnak elé, mik nem látszanak az eddig divott eljárás helyisége mellett bizonyítani.

Tudva tehát, hogy a nép minden egyházügyi iratot saját papjánál keres: eme kellemetlen fáradsalmak s eredménytelenségek kikerülése végett is czélszerűbb volna, ha a fennforgó esetben is a völegény papja vezetné a Matriculát.

III. Gyakran megtörténik, hogy a polgári hivatal (árvaszék vagy törvénszék stb.) kívánja a házassági bizonyítványt. Ezek is rendszeren a férj plebánia hivatalát keresik fel, mert tudják, hogy a feleségnek is az az illetékes lelkészi hivatala, melyik a férjnek. Régi esketéseknél terjedelmes egyházközségekben, vagy a plebánosnál ez esetben is először is egy sereg haszontalan utánjárás, s idővesztegető hivatalos levelezés történik, s csak végre valahára sül ki, hogy biz az illető házassultak más faluban esketettek meg. E pont alatt elmondok egy példát is. Szokás minden újévben a megelőzőtt évben összekelt új házasságokat adórectificatio — ügyben kiírni. A pap ezt pontosan meg is teszi. Azonban az előjáróság csakhamar rájöhethet arra, hogy a faluban olyan új házasságok is találhatók, kik nincsenek a kiírt névsorban. Ekkor, ha nem gondolnak a dolog után, vagy épen szörszálhasogatók, még hivatal hűtlenséggel is vádolhatják a papot, hogy t. i. mind mért nem írta ki? Pedig a hiányzók, az új asszony miatt, másutt esküvén meg: nevezett vád azon előjáróságot terheli, mely elmulasztá a saját papja által kiadott névsorból az idegen falubelieket kiírni, s rendeltetésük helyére átküldeni — mire, mert kötelező törvény nincs — maguk a papok nem köteleztethetők.

Ezek is állításom mellett, s a fennálló szokás ellen bizonyítanak.

IV. Végül az sem megvetendő argumentum tárgyamhoz, mely épen a családi értesítések s családfák kiállításában gyökeredzik. Ezekben — különösen ha messze kell visszafelé keresgélni, mindig igen nagy akadály, ha a törzs egyik vagy másik fiágának leszármaztatására kívántató anyakönyvi adatait más egyházközségekben kell kutatni a Matriculák poros lapjain. Ez is, ha a völegény papja vezetné a Matriculát, elmaradna, s így a család anyakönyvi historiájának adatai nem szórátának szét. S hogy azon család számára is,

melyből a nő származott, szülő egyházközségében nevezett czélra szükséges anyakönyvi adat megőriztessék: e végből jó lesz, ha a pap a leánynak hova- és kihez menetelét stb. a Baptisatorum Observatio-jába bejegyzi.

Ezeket jegyeztem össze mint okokat, melyek a mellett látszanak érvelni, hogy a fennforgó esetben ne a menyasszony, hanem a völegény lelkésze vezetné a Matr. Copulatorumot. De hogyan teheti ezt: Ide iktatom feleletemet is:

Ha, mint egy jogtudósunk mondja, illetlennek nem látszanék, hogy a menyasszony az esküvő előtt a völegény lakhelyére menjen, azt mondanám: sit ibi copula, ubi est sponsus. De, mert nálunk — Magyarországon elfogadott elv: ubi sponsa ibi copula — azért csak végezze bátran a menyasszony papja az esketést. De azért még a völegény papja végezheti az anyakönyvi bejegyzést és pedig úgy, ha az eskető pap az anyakönyv rovatjainak megfelelő adatokat hivatalosan átteszi hozzá.

Az ily kisszerű bajoskodással később bizonyosan bekövetkezni szokott nagyobb szerű bajlódásoknak véteik eleje.

Ha már köteleztetünk, hogy egy idegen plebánia területén született, de a miénkben elhalt olyan személyről, ki még 32. évét nem töltötte be — az anyakönyvi kivonatot kiállítani, s az elhunytak születési helyére illetékes anyakönyvvezetőnek megküldeni, tartozván ez utóbbi a halálesetet saját anyakönyvében megjelteni *): hasonló módon nem a kellemetlen hangzású kötelezettség, hanem hivatalunk könnyítése szempontjából kivihető, illetőleg szokásittató lehetne: hogy a menyasszony papja végrehajtván az esketést, erre vonatkozó minden adatot szükséges inprotocollatio végett a völegény lelkészéhez átküldené, annál is inkább, mert mindazon említett szükségletek, mik igen gyakran az anyakönyvi kivonatot igénylik, nem nála, hanem a völegény faluja s lelkipásztora hivatalánál fordulnak elé.

Ily eljárás mellett a fennebb felhozott s több hasonló nehézségek, bajok, kellemetlenségek elenyészének: míg a réginek további fennállása mellett csak szaporodnak, mert a fiatalság manapság már nemcsak saját faluját ismeri, hanem ennek határain kívül is minél gyakrabban kezdette kiszemelgetni leendő életársát.

Az öreg plebános urak ajkairól leolvasta s fiatal tapasztalataival elegyítette.

K. Prótás.

TÁRCZA.

„Én és a pacsirta.“

Magasabban röppen az én lelkem.
Mint a te szárnyad, zengő pacsirta,

*) Belügymin. rend. 1871. jun. 12. 204. sz.

Ama boltig, mely ragyog felettem,
S melyre bölcsességét Isten irta.

Ősztönének enged a te nyelved,
S öntudatlanul hatolsz az égre;
Én szivemből zengek Istenemnek,
S lelkemen röpül hangom feléje.

Te is ott fönny lebegve — dicséred
A világgalkotó nagy jószágot;
Az én lelkem műveibe mélyed
S csillagokról csillagokra szállok.

Te fölséges biborán az égnek
Fölemelkedni a napot látod;
De én még dicsőbbeket szemlélek:
Minden lebbenésen új csodákat.

Bucusz énekeddel kíséred te
Ama fényt, mely nyugaton leszállott;
Én éltem alkonyán tultörekve —
Keresem a hallhatatlanságot.

Te s a megcsendülő estharangja,
Köszöntitek a feljövő holdat;
Lelkem a hold körén túl bolyongva,
Ott jár hónapban a boldogoknak.

Te a szabott magasságig jutva,
Röppenésednek célját eléred;
Mérhetetlen a természet útja,
Én nem találok határt se véget

Kis pacsirta, te leszálsz a földre
Erőt meritni új gloriára;
Bámuló lelkem sem mehet többre,
Imádvá le hull a föld porába.

Bálinti Gyula.

A z ü v e g e m b e r k e .

Irtá: Mylius Otfrid.

Szabaddon fordította: Dr. Fülöp Adorján.

VI.

(Folytatás.)

Dálemné asszony, álomba merült a tárogató hangja mellett, de az ébrenlét gondolatai tovább füződének álmában is. Móhrné üvegemberkéjére gondolt, mely földivágyat képes teljesíteni, de sívárrá teszi a kedélyt. Még is jó lenne egy ily kis üvegemberke birtokában lehetni, kivel csak közölnök pénz vagy más vagyont utáni vágyunkat, s azonnal biztosok lennénk, hogy megnyerjük azokat. E gondolat háborgatá Dálemné szendregésében; e gondolat háborgatá még imáját is. Hasztalan erőszakolta, hasztalan emlékezteté magát, hogy ily gondolat még akkor is hiba, ha vágygyá nem fajult; hasztalan minden a démon nem távozik, ott lebegett csábító, fertelmes alakja még álmában is.

Dálemné tehát álmodott. Fiatalnak és csinosnak

álmodá magát; azt álmodá, hogy vig volt és fürge, mint milyen szokott lenni az eladó leány. Széptevői is voltak elegenden; de a legkedvesebbek hűtlenné lettek, mert ő az egyiknek nem elég gazdag, a másikkal nem elég szép volt és ezek mindenike ama előnyöket nagyobb mérvben vagy tökélyben találta föl. De nem is igen busult a hűtlenség miatt. Csak menjetek — gondolá magában — ha szerelmetek nem őszinte akkor az enyémre sem vagytok méltók, ámbár még benne sem ébredt vala fel a valódi szerelem! De végre ez is megérkezett. Egy napon találkozték egy csinos tüzerhadnagygyal, ez barátságosan köszönté, nevéen szólítá s földijének nevezé, hisz ez a fűrészmalom tulajdonosnak a fia volt, kik velök szemben laktak. Még mint gyermekek ismerék egymást, együtt végezték az első áldozást, együtt táncoltak is olykor farsangokon és bucsukon. Évek múltán most találkozásának újból. Fridolin szerette volna tudni hol lakik, és akará megmondani lakását. Néhány hete, hogy szolgálatba lépett s fél év múlva végleg elbocsátják. Akkor majd hazamegy megházasodik, s átveszi az apja fűrészmalomát. A jegyese meghalt volt s őt a bubánat idáig üldöze; de itt sem találja magát. Nem tudom hogyan történt, de annyi áll, hogy Fridolin gyakran a kútnál volt, ha Kreszczenzia vizért ment, vagy épen a környék birtokosának gyermekeit sétáltatá. S ilyenkor elfecsegék az időt, s azután, hogy, hogy nem történt, nem tudám, de annyi bizonyos, hogy Dálemné is mindig olyankor ment sétálni, midőn Fridolin állott őrt. Vége az lett, hogy egymásnak ezüst jegygyűrűt vásárolva, több meghitt barátnak a jelenlétében eljegyezték magokat a szülők tudta s beleegyezése nélkül. Néhány hétre ezután Fridolint szabadságot kapták s haza mene. Fridolin gyakran írt neki hazuról s Kreszczenzia is folyton izengetett a falujabeliektől, vagy levelet íratott egy öregemberrel, mert ő maga nem tudott írni. Fridolin megírta neki, hogy husvétra menjen haza s akkor apjával is megbeszéli a dolgot: s Kreszczenzia még az órákat is számlálgatá husvétig s akár hányszor megeredtek könnyei ezen vágy hatalma alatt. Egyetlen egyszer sem táncolt az egész farsangon és megsugorgatott minden krajczárt, hogy bár egy ágyat vehessen a lakadalomra. Szerencsétlenségére történt épen ekkor, hogy csikorgóval lévén, apja elment, hogy az urasági erdőből fát vigyen a tűzre, de az erdősz rajta kapta, s elakará fogni; midőn pedig megfutamodék, utánna lőtt, de csak lábcsarait találá. Másodszor is meg akará tölteni fegyverét, de ekkor néhány síheder ugrék elő rejtekéből s úgy elverék az erdősz, hogy az félholtan maradt a földön. Ez eset a tömlöczbe juttatá Kreszczenzia apját, mert az erdősz megesküvék, hogy ő is üttötte; hogy össze volt beszélve a legényekkel, s épen ezért nem is akarja megnevezni őket. Mindezt azonban csak hazatérte után tudta meg Kreszczenzia s reményei elhervadának, mint korán nyíló virág a késő fagyra. Fridolin ugyan megakart tartani szavát, de az apának nem kelle ily családból származó meny; rabnak a leányát nem fogadhatja be a házába; Fridolin meg a fűrészmalom birtokára ne is gondoljon, míg ezt a lányt ki

nem vetette az eszéből. Ez csak ürügy volt az öreg számára, valójában pedig azért nem engedte, hogy fia elvegye a leányt. mert szegény volt. Ha gazdag menyeket kap, bizonyára behunyja szemét, mert egyebet nem is hozhatott fel a szegény leány ellen. Kreszczenzia sokat sirt, Fridolin vigasztalá, de vigasztalása oly hatással volt, mint olaj a tűzre. Végre is a leány összecsomagolá a mije volt s kosárájával kezében, éjnek idején, midőn Fridolin még a fűrészmalomban dolgozott, elindult a városfelé, — vissza régi helyére szolgálni. Elhatározta magát, hogy jegygyűrűjét visszaküldi s oda is adta nényének azon üzenettel, hogy ő is visszakéri a magát.

A mit eddig álmódott, az komoly való volt Egy fiatalkori fájdamas visszaemlékezés az, melyet álmában még egyszer átélt. De mint a szülő falujából eltávozóék, elvezeté az álom szelleme hegyeken-völgyeken keresztül a sötét éjjelen, el az operenciás tengerig, ott egy erdő szélén fáradtság és bánattól kimerülve lerogyott s elaluvék. Ekkor Grimselné közelite feléje sokkal kísértetiesebb alakkal, mint mikor mostoha fiával vagy más valakivel veszekedett, — mert Grimselné valóban rémletes asszony is tudott lenni! „Oh te ostoba libácska!“ mondá az öreg asszony a maga rikácsoló hangjával, „itt fekszel a földön, nyomorgatod a testedet, s úgy nyöszörögsz, hogy a kő is megrepedne hallatára, miért? Mert szegény vagy, mert jegyessed nem lehet a tiéd. Oh, milyen ostoba vagy! Lásd, csak egy árva szót kell szólnad s én adok neked egy üvegemberkét, kit eljegyezsz magadnak s a ki mindent ad, a mit csak szived kíván; ad pénzt és vagyont; Fridolin is a tiéd lesz, lesz nagy birtokod szép hegyes vidéken tehenekkel, ökrökkel s mindennel ellátva, a mint csak kívánod! S mindez egy szavadba kerül!“ Így szóla az öregasszony és még sokáig beszélt. Lefesté előtte a szegénység nyomorát, átkát, le a gazdagság élveit. Szegény leánynak szédült bele a feje — úgy szerette Fridolint s úgy szerette az apját, kit fogságra ítéltek! Végre is beleegyezett s az öregasszony kis üveget vön elő kőtenye alól, melyben kis emberke vala két szarvval, farkkal és vörös nyelvvel, melyet, mint egy gunyorosan öltöztetett ki. Kreszczenziának, ki mintegy önkívüli állapotban feküdt ott, utánna kellett mondja ezen vereseket

„Kis emberke
Az üvegbe!
Jöjj ki ide
Én előmbe,
Mégfürösztlek,
Dédelgetlek,
Megcsókollak,
Ápolgatlak.
Adj te nekem
A mit sziven:
Mégkivánhat,
Mindenjókát.
A tiéd én,
Te az enyém!“

Írtózatlan csókolá meg Kreszczenzia az üveget s mondá el e szavakat. Erre az öregasszony eltűnt, s ő

aggódva gondolt tettere s reszketve nézett a kezében lévő kis üvegre. „Segíts most hát üvegemberke!“ mondá végre, s erre, nagy füst közt széttörött az üveg s s előtte állott egy fekete emberke, ki így szóla hozzá. „Vesd ki a fejedből Fridolint leány, mert te az én nőm leszesz, én pedig boldoggá teszlek s mindent megadok, a mit csak kívánsz“. Kreszczenzia eleinte rá sem akart nézni, kezeivel fedé el szemeit és kiáltozott. De a kis ember szelíden és barátságosan szóla hozzá, majd karjaira vevé, a sötét erdőből meleg szobába vivé, hol megosztá vele falatjait s biztatta szép szóval. De különösen, hogy bármennyire is erőlködék, s bár közelben is érzé, de nem láthatta őt s mégis jelenléte jótétemény volt reá nézve, hangja elbájoalta; sem Fridolinra, sem atyjára nem gondolt többé. A kis üvegember pedig puha ágyba fekteté s a fölébe ezt susogá: „alugyál, lelkem, alugyál! s ha majd nem félsz többé, szólíts engem.“ „Én nem félek tőled üvegemberke többé, csak add vissza szemem világát!“ mondá ő. S ekkor hirtelen felnyiták szeme, s előtte álla — Dálem Tóbiás, a kis szabó, ki karjai közé ölelé őt. — „Tóbiás!“ kiáltá ő: „te vagy az üvegemberke, te? . . . Igen, te vagy . . . te tettél engem boldoggá: házasságomban, gyermekeimben s mindenben a mi vagyok, a mit bírok, a mit érzek, a mit gondolok. általad levék boldog. És e boldogságban nincs semmi vétkes!“ . . .

Kisebb közlemények.

— A protestans türelmetlenség és kaján szeretetlenségnek fényesebb példájára alig akadhatunk, mint azon gunyos kárörömben, melylyel a fővárosi ügy, mint a vidéki prot. lapok Jézus társaságának Franciaországból való kiüzetését regisztrálják. De ez még hagyján; mert milyen valakinek izlése, azzal nem törődünk, csak ezen dédelgetett izlésnek az igazságot is föl ne áldoznák! Csakhogy liába! valamint a nemzetek nagy Apostola szerint: „a szeretet nem örül a hamisságnak, hanem örvend az igazságon,“ úgy ezen szeretetnek hiánya ellenkező eredményt hoz létre. Bő alkalmunk volt erről meggyőződni azon gyártott táviratokból, melyeket oly készséggel tálatlak föl az olvasó közönségnek, s melyek hemzsegték a legocsányabb hazugságoktól. No, de hiszen „a tanítvány nem lehet nagyobb mesterénél;“ ha a mestert üldözték és méltatlanságokkal illették, valljon jobb sorsot remélhet a tanítvány, ki éppen az üldözött mester nyomdokain jár? Az egész dologban pedig a legjellemzőbb az, hogy míg a francia kormány ezen zsarnoki önkénykedését, mint törvényellenest Franciaország jogtudóai megbélyegzik és határozottan elítélik, annyira, hogy kések inkább fényes állásaikat odahagyni, mint a jogtalanságot jogosítani, a zsarnokságot helyeselni, addig protestans atyánkfiai, azon, mint valami hősies tetteit ujjongnak! Prosit! Csakhogy „breve gaudium impii!“

— Hát milyen is az a protestans tudomány? T. olvasóink bölcsen tudják, hogy egy pár évtizedig a „német tudomány“-féle szólam bolondította

a világot, melynek azonban egy pár „leplezés“ elég volt, hogy csörgő sipkájával megérdemlett helyére a szinpad alá vonuljon. Ujabb időben helyét a „protestans tudomány“ féle zengzetes phrasis foglalta el, mely nem kevesebb nyugaltsággal iparkodik zajt űtni, s olcsó portékájának bevét szerezni, mint az előbbi. Lásuk tehát, mi is tulajdonképen az a protestans tudomány, mely m. t. akadémiánkat eddig is oly sok „erdekes“ taggal boldogította? Igen világos fényt vet e kérdésre a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak a jogakadémiák számának leszállítása érdekében kiadott legujabb rendelete következtében létrejött ama leplezés, melyből megtudjuk, „hogy az egri és pécsi két kath. jogakadémia, a mi a tanerőket és tantervet illeti, a királyi jogakadémiákkal ugyanazon, sőt némileg magasabb színvonalon áll: míg ellenben a protestans felekezeti 6, mondhat jogakadémia közül „négy annyira hátramaradt, hogy bámulatot kelt az, hogy egyáltalán még fönállanak, és az illető intéző körök által rég be nem csukattak. Így pl. van egy ily „jogakadémia“ csak öt tanárral és 40 tanulóval; van azután olyan is, mely csak négy tanárral bir; végül olyan, mely négy évi tanfolyammal és hat tanárral bir, és hogy a hat protestans jogakadémiának alig van két annyi tanára, mint a két kath. jogakadémiának összesen.“ Sapiienti pauca. —

— **A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek.** 1880. évi június hó 11-én 16, 921. sz. a. kelt s valamennyi közigazgatási bizottsághoz menesztett rendelete: „Tapasztalva azt, hogy — habár a községek számára az 1868. évi, s 1876. évi 28 t.-cikkek végrehajtása tárgyában 1876 évi szeptember hó 2-án 20, 311 sz. alatt kiadott „Utasítás“ I. fej. 1. § a ért. köteles a polgári község előljárósága az iskolai szorgalmi év kezdete előtt két hónappal a tanköteles gyermekeket felekezeti különbség nélkül összeírni, ezen összeírást az előljáróság vagy épen nem teljesíti, vagy az utasítás szándékától eltérőleg a tanköteleseknek csupán számszerinti kimutatására szorítkozik, és pedig azon adatok alapján, melyeket a helyi lelkészi hivatal bocsát rendelkezése alá.

A mennyiben pedig ez utóbbi eljárás által a beköltözöttek, továbbá a lelkészi hivatal hatáskörén kívül más hitfelekezethez tartozó tankötelesek érintetlenül hagytnak, s a közoktatási törvény I. fejezetében foglalt tankötelezettség elve tudatosan s biztosan nem foganosítható, továbbá azon nagyon is fontos oknál fogva, hogy az 1880. évi december hó 31. napjának éjféli 12 órájában talált népszámlálás a községi előljáróságok fentebb is érintett szabályellenes eljárását föltűnő módon megczáfolhatja, fölhivom ezennel a bizottságot, hogy az 1876. évi szeptember hó 2-án, 20, 311. sz. a. kelt utasításom II. fejezetének 2. § a szerinti föladatát már az 1880—1. i. ki tanévet megelőzőleg a legszigorubbán teljesítse, a községek előljáróságát, a községben vagy annak határán, szülői avagy gazdai hatalom alatt álló 6—12, illetőleg 13—15 éves tankötelesek névszerinti összeírására szorítsa, a kimutatásokat bekívánja s a tanügyi előadó által felülvizsgáltassa, s jövőben is ez ügyre kellő gondot és figyelmet fordítson.“ **T r e f o r t, s. k.**

— **Nyilvános beszámolás és hála-köszönet.** Alóírt a görgény-szent-imrei rom. kath. anyamegyéhez tartozó Görgény-Üvegcsür fiókhítközség új templomának belső felszerelése, jelesen használhatlan állapotban volt a régi kápolnától fennmaradt rozszant orgona kijavítására — közel ugy mint távol vidéken gyűjtést rendezvén, jelzett célra július hó 10 ig következő könyöradományok folytak be, melyről érdeklett szives adakozókat megnyugtatas végett a m. t. szerkesztőség engedelmével sietek ezennel értesíteni és nekik hála-köszönetet szavazni.

1. Görgény szent-imrén a hivektől begyűlt: 15 frt. 36 kr.
2. Üvegcsürön a hivektől: 65 frt. 24 kr.
3. Oláh Topliczán nt: Sebők Imre lelkész ivén: 5 frt. —
4. Bereczkben nt Király János s lelkész ivén: 1 frt. 60 kr.
5. Verespatakon t. Magyar Mihály kánt. tan. ivén: 18 frt. —
6. Szász-Régenben nt. Incze Endre káplány ivén: 4 frt. 80 kr.

összesen: 110 frt. A kijavítási munkálat Takácsi Ignác maros vásárhelyi orgona készítő által eszközöltetett ki, azt be- és ki szállítási fuvaron kívül 200 frtért vállalta fel 4 évi jótállás mellett, mely összeg fedezésére magas püspöki engedély folytán fordított a tempiom pénztárából 40 frt; néhai P o r s t J ó z s e f jámbor hagyományozó hagyatékából 50 frt. A 6 változatu mezőben újból felszerelt és nagyított csinos orgona, mely új templomunk egyik ékességét képezi május hó végével teljesen elkészült; a midőn beható szakértői vizsgálat után jónak ítéltetvén, magasztos rendeltetésének átadatott.

Melyről midőn ezennel nyilvánosan a szives adakozókkal szemben beszámolni szent kötelességemnek ismertem, mindazon nagylelkű jöltevek, kik becses adományaikkal kívántak e mű létrehozásához hozzájárulni és lelki gondozásomra bizott szegény hiveimet a nehéz küzdelemben felsegíteni: fogadják magam és az ők nevében őszinte szívből fakadt legforróbb hála-köszönetünket.

Retribuere dignare Domine omnibus nobis bonafacientibus propter nomen tuum, vitam aeternam! . . Görgény-szentimrén július hó 10-én 1880. Bálint Gerő, r. kath. lelkész.

Irodalom.

— **Felhívás megrendelésre!** Troll Ferencz Apát-Kanonok ur 500 o. é. forintot kézbesített csekélységemnek, hogy az éveken át az egyházi és világi hatóságok adatainak helyesről helyesre történt összehasonlításával szerkesztett, mindkét hatóság részéről megbírált, hazai és külföldi szakférnak által kiadásra ajánlott munkámat, magyar és német nyelvi használatra sajtó alá rendezzem. A mű czime: „**Magyarország összes társadalmi alakulásának legujabb képe.**“ (Neueste Gemälde von Ungarn's sämmtlicher socialen Gestaltung.) Foglalata:

1. Magyarország minden politikailag önálló helye-ne, ugy hivatalos, mint a különböző felekezetek által használt elnevezéssel, a minőség, községi és körjegyzőség, megye, járás, nyelv, megközelítő lélekszám, fiókegyházak, lelkészi hivatalok s ezek kerülete s egyházi hatóságának, az utolsó posta és egyéb közlekedési állomás jelzésével.
2. Az ország törvényhozó testülete, társadalmi alakulásunkra vonatkozó kiválóbb törvények; felelős miniszterium és hatásköre ugy kiválóbb min. rendeletek jelzése.

3. A vármegyék a földrajzi fekvés, területe, lélek szám, szabad királyi-, teljhatalmu-, rendezett tanácsú városok, politikailag önálló helységek és összes lakóhelyek, a megyei székhely járáások száma, sajtóbiróság, törvényszék, ügyvédi-, közigazgatási, ipar- és kereskedelmi kamra, bányakapitányság, államépítészeti hivatal, pénzügyi igazgatóság, adófelügyelőség, honvédszólalaj és ezredparancsnoksági állomás, posta és táviratigazgatóság, népiskolai tanfelügyelőség és köznevelési kerületi igazgatóság, római- és görög-katholikus, keleti görög, szerb és román, reformált és ágostai, izraelita és unitárius egyházi hatóság jelzésével.

4. Betűrendben: A járáások székhelyük s a megyéi székhelyek területük s a közigazgatási kamarával, pénzügyörbítosi állomások és adóhivatalok illető pénzügyi igazgatósággal, dohánybeváltó hivatalok, illető felügyelőséggel, vámlottó, bélyeg, bánya-, só, erdő, gazdasági, kataszteri stb. hivatalok, huszár ezredek és lóvas-századok allomáshelyei, vasutaink és gőzhajózásunk.

5. Az egyházi hatóságok, központi hivatalaik, káptalanok, helynökségek, főesperességek, esperesi kerületek és székhelyeik, anya- és leányegyházak, hívők és lelkeszek szám kimutatásával: mindkét nembeli szerzett betűrendes jelzése.

6. Kisdedő, földmives-, polgári-, gazdasági-, kereskedelmi- és középiskolák, képezdek, akadémiák és egyetemek: közkönyvtárak, tudományos és szépirodalmi, művészeti testületek s intézmények, képző-, önképző és olvasó-, gazdasági, jótékony, önszegélyező-, testgyakorló, vallásos, zene-, dal stb. egyletek társaskörök és ipartársulatok, bankok és takarékpénztárak, jótékonycélú intézetek, tébolydák, kór- és árvaházak stb. az országban megjelenő hírlapok a megjelenési hely és idő, előfizetési ár és időtartam jelzésével; a hazai könyvnyomdak, könyvkereskedések és könyvkötők, papírgyárak és kereskedések, végre azon művek lajstroma, miket kiadók tömegesebb megrendelés reményében előfizetőimnek kedvezményáron adnak.

7. A megrendelők névsora a cím és lakás megjelölésével.

8. Díjazott hirdetések.

A munka adatainak kijavítása. A munka szerkesztése az egyházi és világi hatóságok adatainak helységről helysére történt összehasonlításával eszközöltetett; megtudandó, hogy a több oldalról beérkezett adatok mennyiben vannak helyesen feldolgozva, minden adatot nemcsak a munkába, hanem külön czímzalagra is írom s ha minden adat rendezve lesz, elküldöm azokat az illető hatóságok és címeknek esetleges kijavításra — a megyék alispánjaimkapják az egész megye minden adatát, járáások s jegyzőségek szerint rendezve; a községi előjárók a községben létező minden hivatal, egylet, társulat, anya és főkegyházak, lélekszám, nyelv, megye, járás, jegyzőség, utolsó posta és egyéb közlekedési állomásokat feltüntetendő adatokat; elkészíti hivatalok megkapják egyházmegyéjük és egyházkerületük jelzését s így tovább minden hivatal a fölötte álló hivatal jelzését, mi által mindenki meggyőződhetik az: adatok helyességéről s a hibás adatokat maga javíthatja ki.

A munkát t. megrendelőknek 4 forint utánvétellel fogom megküldeni s Magyarország színnyomatu térképét ingyen mellékelem.

„Idézetek Tára“ különös tekintettel az erkölcsi irányeszműkre a sz. írás, hagyomány, talmud, korán, világirodalom és népmondásokból gyűjtve 500 tárgyról,

több száz szerzőtől több ezer idézet. Elfizetési ár 3 frt. Mindkét munkám megrendelőimnek, utóbbit 2 frt utánvétellel, küldöm meg.

A megrendeléseket levelezői lapon nevre kérem czimezni Méltóságos Cseh uraságnál Vargán, posta Sásd, Baranyamegye. — Dvorasák János, pécsmegyei áldozár.

A napi események köréből.

— **Jótékonyág.** Ftdő Dr. Fogarasy Mihály, erdélyi püspök ur önmaga az almakekri templom kijavítására, a papilak kerítései és a gazdasági épületeknek helyreállítására 141 frt. 64 krt; az orosz-hercegi hitközségnek harangbeszerzésre 194 frt. 60 krt, az óstaplicza-i hitközségnek ugyanezen célra 184 frt. 25, krt. a sz. sz. itványi hitközségnek egy oltárképre 180 frt; más egyházi czeleokra 79 frt, szegénytanulók segélyezésére 120 frt, irodalmi vállalatok támogatására 120 frt, szegény folyomatók segélyezésére 105 frt. kegyeskedett adományozni.

— **Papszentelés.** Az erdélyi püspök Dr. Fogarasy Mihály ur ö nagyméltósága gyöngéledő állapotában a fáradalmas papszentelési szertartások elvégzésére Méltóságos és Főtisztelendő Kubinszky Mihály fölszentelt püspököt (in p. i. f.) kérte fel, ki a meghívásnak szívesen engedve f. hó 10-én szerencsésen megérkezett körünkbe. F. hó 11-én Isten segítségével megkezdte az ordinatiokat és pedig először is t. Veress Ferenc bécsi pázmánitának adta fel a kisebb rendeket azután Bajna Ferenc, Bálint Lajos, Benedek Bálint, Máthé József és Tamás Dávid hittanfolyamot helyben vezetett papnövendéket díszítette föl az alszerpapság hivatalával. — Misa után a főt. Káptalan, kebelbeli papság és ifj. Klerus tiszteléseit fogadta ö méltósága, mely alkalommal mélt. Lőnhárt Ferenc cz. püsp. és nagy prépost ur azon szomorú körülményről emlékezvén meg, mely a beteges agg főpásztort a kadályozza az általa oly atyai örömmel végezni szokott papszentelésben, — szívélyes üdvözléssel köszönti ö méltóságát, s kéri az Istent, hogy azon áldások, melyekben a fölszentelendőket részesíti szálljanak viszont ö méltóságára. Mire mélt. Kubinszky Mihály püspök ur szintén azon szomorító körülmény fölemlítésével válaszolt, melyben részvétellel résztvontnak a beteges főpásztornak minden tisztelői, kiknek sorában ö méltósága jelen segedkezése által az ö nagyméltóságairánti méltó háláját nyilvánítja s megbízatását Isten dicsőségére az egyház és haza javára legnagyobb készséggel teljesíti. — 12-én az alszerpapságot adta fel Veress Ferencnek és 12 oltár követ (portatile) szentelt meg. 13-án az alszerpapság — Veress Ferencz kivételével szerpapokká szenteltettek. 14-én Veress Ferencz szerpappá szenteltetett s két kehely consecráltatott. 15-én Bajna Ferencz, Bálint Lajos, Benedek Bálint, Bodosi Lajos, Duha Ödön, Máthé József, Pál Antal, Tamás Dávid, az erdélyi egyházmegye címére, Bartalis Seraphin szt. Fer. rendű (ad tit. paup.) áldozárokká szenteltettek. A sz. ténykedés után pedig az új áldozárok Dr. Tódor József tanulm. felügyelő vezetése alatt tisztelgetek ö méltóságánál, ki is keneteljes szavakban inté őket papi kötelemeik lelki ismeretes teljesítésére. 16-án Veress Ferenczet ékesíté föl az áldozári méltósággal, melyek után eltávozott körünkben ö méltósága Moldva-oláhországra felé vevén utját. Isten anyyala kísérje utjában! Isten ótalma és kegyelme legyen a fölszentelt áldozárokon! —

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Szerkesztő-bizottság. Felelős szerkesztő: BIRÓ BÉLA
Szerkesztőtársak: BALOGH IGNÁCZ, CSERNI BÉLA, CSISZÉR JÁNOS, Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Nyomatott Klüger B.-nál, a püsp. lyc. gyorssajtóján, Gyulafehérvárrt.